

CHARLES DARWIN

KOT GA NE POZNAMO

VSE, KAR MORAMO STORITI, JE GLEDATI. CHARLES DARWIN, KOT GA NE POZNAMO.

12. 2. praznujemo mednarodni Darwinov dan, s katerim zaznamujemo rojstni dan naravoslovca Charlesa Darwina, ki se je rodil 12. februarja 1809.

Darwin je nekoč dejal: »Znanstvenik ne bi smel imeti nobenih želja ali naklonjenosti, zgolj kamnito srce. Znanstvenik mora imeti ostro oko. A hkrati mora biti sposoben ohraniti nevtralnost. To je edini način za iskanje resnice.«

Živel in delal je v skladu s svojimi besedami in, kar je še posebej zanimivo je dejstvo, da je danes pomembnejši kot kdaj koli prej.

Sodobna evlucijska teorija izhaja iz teorije o evoluciji z naravnim izborom, ki jo je postavil Charles Darwin. Na osnovi dolgoletnih opazovanj je Darwin razvil teorijo, s katero je želel razložiti enotnost in obenem raznolikost življenja. S pomočjo mehanizma naravnega izbora je pojasnil postopen razvoj populacij in njihovega boljšega prilagajanja svojemu okolju. Zapisal je, da bodo verjetno lažje preživeli organizmi, ki so podedovali take lastnosti, ki jim omogočajo lažje prilagajanje spremembam v okolju. Ti organizmi se bodo razmnoževali in prenašali več svojih genov na naslednje generacije. Na ta način se iz generacije v generacijo večja število osebkov, ki so nanovo okolje bolje prilagojeni.

Ali ste vedeli, da:

- čeprav je Darwin svoje ideje o evoluciji začel razvijati že med popotovanjem po južnem Atlantiku, je **več kot dve desetletji odlašal z objavo knjige *O izvoru vrst***. Bil je že prepričan, da je njegova teorija trdna, toda kot nekdo, ki dobro pozna krščanstvo, naj bi ga skrbelo, kako jo bodo sprejeli v verskih krogih. Na koncu se je odločil, da jo bo objavil, ko je slišal, da podobno teorijo razvija kolega, britanski naravoslovec Alfred Russel Wallace. Londonsko društvo Linnean je počastilo oba, toda na koncu je Darwin prejel veliko več zaslug za idejo.

- je bil **dedek Charlesa Darwina**, Erasmus Darwin, zdravnik, ki je že takrat govoril o **transmutaciji** – kar ni nič drugega kot **evolucija**. Zaradi svojih nazorov je bil izpostavljen posmehu, kar je nekoliko upočasnilo Charlesa, da je svoje ideje in spoznanja objavljaj bolj počasi.
- je Darwin na željo očeta zdravnika pričel s **študijem medicine** na univerzi v Edinburghu, a ker ni prenesel vonja po krvi, je študij opustil. Pozneje se je vpisal na Cambridge na študij teologije. »Takrat niti najmanj nisem dvomil o strogi in dobesedni resnici vsake besede v Bibliji,« je kasneje zapisal. Darwinova vera je začela usihati, potem ko se je na potovanju po svetu srečal z drugimi verami, še posebej pa po smrti svojih treh otrok. Darwin se nikoli ni označil za ateista. Imel se je za agnostika (dvomi v obstoj boga, ker tega ni moč dokazati). Na koncu je **diplomiral iz umetnosti**, a se je ves čas formalnega študija samoizobraževal, saj ga je to bolj izpolnjevalo. Rad je plezal, raziskoval naravo, zbiral je hrošče in proučeval pestrost življenja.
- se mu je **angleška cerkev 200 let po njegovem rojstvu opravičila za nesporazum**. Njeni predstavniki so obžalovali, da se je Cerkev prvič odzvala narobe in s tem spodbujala tudi druge, da so ga obtoževali. Napisali so, da se sedaj trudijo krepiti stare vrline vere, ki išče razumevanje. Dobra vera mora namreč konstruktivno sodelovati z dobro znanostjo – in pravijo, da si upajo trditi, da je mogoče tudi obratno.
- je **Darwin živali**, ki jih je na svojih potovanjih proučeval, **tudi pojedel**. Na Cambridgu je celo ustanovil Gourmet Club, znan tudi kot Glutton Club, z namenom, da »obeduje ptice in zveri, ki jih človeško nebo prej ni poznalo«. Nikoli pa ni jedel sove, ker okusa ni mogel opisati.
- je besedno zvezo »**preživetje najmočnejših**«, ki jo sicer povezujemo z Darwinovo teorijo o naravnem izboru, dejansko prvič uporabil **angleški filozof Herbert Spencer** v svojem delu *Načela biologije* iz leta 1864. S tem je želel svoje ekonomske in sociološke teorije povezati z Darwinovimi biološkimi koncepti. Darwin je besedno zvezo prvič sprejel v svoji peti izdaji knjige *O izvoru vrst*, objavljeni leta 1869. Menil je, da je »izraz, ki ga pogosto uporablja gospod Herbert Spencer o preživetju najmočnejših, natančnejši in je enako priročen«.
- je Darwin zelo analitično pristopil tudi k razmišljanju o zakonski zvezi in **pripravil seznam prednosti in slabosti zakona**. Prednosti so bili po njegovem otroci, stalni spremljevalec ter čari glasbe in ženskega klepeta. Med slabosti pa je uvrstil izgubo časa ter manj denarja za knjige. Na koncu se je odločil, da se vseeno mora poročiti. Izbor bodoče žene pa je bil za nekoga, ki se bo pozneje ukvarjal z vlogo genetike pri naravnem izboru, zelo nenavaden, saj se je **poročil s svojo prvo sestrično**. V Darwinovih časih to ni bilo nič nenavadnega in z Emmo sta ostala poročena 43 let, vse do njegove smrti.

Slika: Darwin in Wallace
(ilustracija: Matej Kocjan Koco)

- je Darwin večino svojega odraslega življenja **trpel za skrivnostno boleznijo**, simptomi, kot so žulji, glavoboli, nespečnost in bruhanje, ki so se stopnjevali v času stresa ali izčrpanosti. S tem se je skušal boriti tako, da je v poznejših letih sledil strogemu dnevnemu urniku, ki je vključeval veliko časa za branje in raziskovanje doma. Vključeval pa je tudi dve igri backgammona z Emmo vsak večer med 20.00 in 20.30, o katerih je Charles vodil natančno evidenco. Nekoč se je pohvalil, da je zmagal 2.795 iger ob njenih nepomembnih 2.490.

Film: [DARWINOVE TEORIJE](#)

eVedež: [EVOLUCIJSKA TEORIJA](#)